

Leiderdorp tijdens de Tachtigjarige Oorlog

De paleografiecursus van de Leiderdorpsse Volksuniversiteit heeft als bijproduct een kloek rijkgeïllustreerd boek opgeleverd, wat (1) Leiderdorp tijdens de Tachtigjarige Oorlog portretteert. Het begint abrupt op 30 augustus 1566, als de Beeldenstorm het monnikenklooster Engelendaal bereikt. Het agressieve rapaille druipt in eerste instantie nog onverrichter zake af, maar later wordt het klooster alsnog succesvol geattaqueerd.

Met een potentieel Spaans beleg in het achterhoofd verordonneert Leiden een 500 roedegrens (vijfhonderdroedegrens) rondom de stad. Dientengevolge moeten begroeiing en bebouwing consequent met de grond worden gelijkgesteld. De Leiderdorpsse kerk wordt grotendeels geruïneerd door het oorlogsgeweld en blijft nog decennialang onbruikbaar, omdat (2) de diensten in de naastgelegen school moeten plaatsvinden.

Al sinds de middeleeuwen gaan kinderen naar school, zo ook in Leiderdorp. De eerste dorpsschoolmeester die in de bronnen met naam en achternaam (3) wordt genoemd, is lekenbroeder Jan Janszn. van Tetrode, ex-monnik uit het klooster Engelendaal. Het schoolmeesterschap wordt gecombineerd met het kostersambt en vereist te allen tijde onbesproken gedrag. De kerkenraad houdt dit nauwlettend in het oog.

Het zeventiende-eeuwse Leiderdorp telt veel herbergen en tapperijen en waren (4) een belangrijke pleisterplaats voor schippers, handelaren en andere passanten. Voor de Leidse poorten – dan nog Zoeterwouds en Leiderdorps territorium – bevinden zich verschillende etablissementen, die op deze locaties de Leidse bieraccijns ontlopen. Het lijkt geen twijfel dat dit het stadsbestuur een doorn in het oor (5) is.

Ook op cultureel gebied geeft Leiderdorp acte de présence in de renaissance. De lokale rederijkerskamer Het Patientiebloemken werd waarschijnlijk al in 1562 opgericht. In 1616 leidt een chic feest met luxueuze bordeauxwijnen echter bijna tot het faillissement van het prestigieuze schrijvers- en dichtersgezelschap.

Op de periode van het Beleg van Leiden na is het grootste deel van de Tachtigjarige Oorlog voor Leiderdorp een ver-van-mijn-bedshow. De komst van inwijkelingen uit het Zuiden brengen (6) geen exceptionele problemen met zich mee. Meer aanleiding tot chagrijn geven de continue bemoeienissen van Leiden. Geleidelijk aan wordt het grondgebied van de stad uitgebreid, waarvoor grote delen van Leiderdorp worden geannexeerd.

In het dictee stonden zes grammaticale fouten, die gecorrigeerd moesten worden:

(1) dat (i.p.v. wat) | (2) zodat (i.p.v. omdat) | (3) met naam en toenaam (i.p.v. naam en achternaam) | (4) was (i.p.v. waren) | (5) een doorn in het oog (i.p.v. een doorn in het oor) | (6) brengt (i.p.v. brengen)